

Gemeente Haaksbergen
T.a.v. de gemeenteraadsfracties
Blankenburgerstraat 28
7481 EB Haaksbergen

Amersfoort, 15 mei 2023

Onderwerp: Reactie Nobian conceptadvies op concept-instemmingsbesluit zoutwinning Haaksbergen

Geachte leden van de gemeenteraad, geacht college,

Op 17 mei a.s. spreekt de 'Commissie Ruimte' over het concept-advies van de gemeente aan het ministerie in verband met het door Nobian ingediende winningsplan. Nobian heeft kennisgenomen van het conceptadvies, dat op uw website is gepubliceerd. Hieruit blijkt dat de gemeente zorgen uit over een aantal mijnbouw gerelateerde aspecten. Deze worden gekoppeld aan een aantal voorwaarden voor veilige mijnbouw die door andere adviseurs van het ministerie (namelijk SodM en TNO) kennelijk in hun adviezen aan het ministerie zijn genoemd.

Middels deze brief wil Nobian u graag informeren over de manier waarop belangrijke aspecten om de veiligheid te waarborgen al zijn opgenomen in het winningsplan. Gezien het belang van veilige en verantwoorde zoutwinning willen wij op deze manier bijdragen aan uw beraadslaging, zodat u deze kunt voeren met de juiste feiten op een rij. In het ingediende winningsplan staan uitgebreide maatregelen hoe de veiligheid door Nobian wordt zeker gesteld en hoe de laatste inzichten op dit gebied worden toegepast.

In het tweede deel van deze brief gaan we ook kort in op het onlangs gepubliceerde advies van de Commissie MER, waarover ook al het een en ander in de media is verschenen.

Context – Nobian's winningsplan

In verband met de voorgenomen zoutwinning in Haaksbergen loopt een aantal vergunningsprocedures. Twee daarvan zijn de Wabo vergunningen. Daarnaast is er het winningsplan, waarin de winning als zodanig wordt aangevraagd en waarbij de gemeente een van de adviseurs is van het ministerie van EZK, de bevoegde vergunningverlener.

Nobian heeft op 6 oktober 2022 bij het ministerie van EZK een herzien winningsplan voor zoutwinning in de omgeving Haaksbergen ingediend. Het ministerie toetst een aangevraagd winningsplan aan de Mijnbouwwet. In het ontwerpbesluit weegt het minister de adviezen van haar adviseurs mee: Onder meer TNO, SodM, het

Nobian Industrial Chemicals B.V.
Van Asch van Wijkstraat 53
3811 LP Amersfoort
www.nobian.com

betrokken Waterschap, de Technische Commissie Bodembeweging (TCbb), de betrokken provincie en de betrokken gemeente. Voor aspecten van mijnbouw en veiligheid zijn in het bijzonder de adviezen van TNO en SodM van belang, die ruime en specifieke expertise op dit gebied hebben.

De adviezen die het ministerie heeft ontvangen, voorafgaand aan de publicatie van een ontwerpbesluit, zijn niet openbaar. Echter, uw gemeente heeft op basis van dit verzoek een concept-advies opgesteld dat op uw website is gepubliceerd en dat aan het ministerie adviseert om negatief te beschikken op het winningsplan. Met als voornaamste onderbouwing dat een aantal punten in de adviezen van SodM en TNO niet voldoende zouden zijn meegewogen, of niet voldoende als expliciete voorwaarden zouden terugkomen in het conceptbesluit van het ministerie. Afgaande op het concept-advies van de gemeente, is het wenselijk om de daarin genoemde zaken verder toe te lichten.

Het spreekt voor zich dat Nobian zich zal houden aan de voorwaarden die worden gesteld in vergunningsbesluiten. In de huidige fase van de vergunningsprocedure - nu er nog geen ontwerpbesluit is gepubliceerd - kan Nobian alleen wat zeggen over de waarborgen die wij zelf al in het winningsplan hebben opgenomen. Daarbij moeten we constateren dat de punten die de gemeente in haar concept-advies noemt al zijn voorzien in het ingediende winningsplan. Of deze waarborgen ook als specifieke voorwaarden in een instemmingsbesluit moeten worden opgenomen, is aan de vergunningverlener. Nobian zal zonder meer deze waarborgen implementeren, simpelweg omdat we wij deze zelf al in ons winningsplan hebben opgenomen, waarmee ze ook wettelijk bindend zijn.

Hieronder lopen wij de punten af die in het concept-advies van de gemeente worden genoemd en geven we aan hoe Nobian hier op basis van het ingediende winningsplan mee omgaat:

Afsluitingsplan

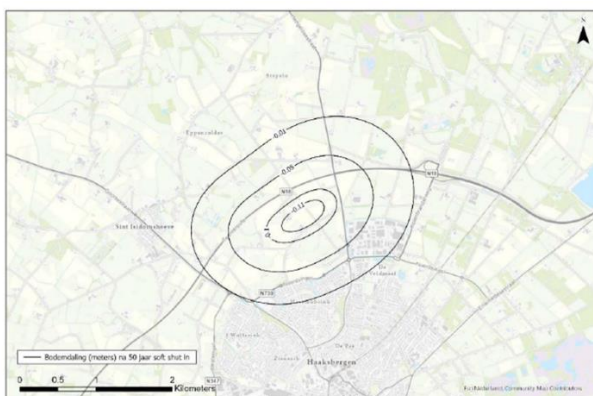
Bij verantwoorde zoutwinning hoort dat de operator haar cavernes en boorputten op een duurzame en veilige wijze afsluit en achterlaat. Een voorbeeld hiervan is Nobian's langjarige programma voor de abandonering van putten en cavernes in het Twente-Rijn gebied in de gemeenten Enschede en Hengelo. Onder de in 2017 aangepaste mijnbouwwet wordt van een vergunningsaanvrager geëist dat hij in zijn winningsplan al aangeeft hoe de afsluiting van de cavernes na de winning zal plaatsvinden. Het door Nobian ingediende winningsplan bevat dus ook de beschrijving van het afsluitingsplan voor cavernes in Haaksbergen. Dit wordt onderbouwd door Nobian's ervaring terzake in Nederland, Duitsland en Denemarken. Elke afsluiting is naast het toepassen van bestaande kennis, ervaring en geldende principes, ook gedeeltelijk afhankelijk van specifieke kenmerken van de betreffende caveerne en de omstandigheden in de diepe ondergrond. Het afsluitingsplan wordt verder aangevuld met behulp van de benodigde locatie specifieke informatie. Deze informatie wordt verzameld in de periode dat de boorput en de caveerne worden aangelegd, waarmee voor elke caveerne afzonderlijk een definitief afsluitingsplan zal worden gemaakt (maatwerk).

In het concept-advies aan het ministerie citeert of paraphraseert de gemeente het ontvangen SodM advies: *“SodM adviseert dat de voorgenomen zoutwinning op een veilige en verantwoorde manier moet worden uitgevoerd en ingesloten, na afloop van de winning. SodM constateert dat het huidige winningsplan onvoldoende onderbouwt dat hard inluiten van de cavernes in Haaksbergen na winning zal leiden tot een stabiele situatie (op de lange termijn). Er ontbreekt een locatie-specifieke onderbouwing gebaseerd op metingen en analyses aan het Haaksbergen zout om dit te kunnen stellen. Daardoor kan SodM op dit moment niet beoordelen of hardinluiten zal leiden tot een stabiele situatie. Dit kan reden zijn uw instemming aan het plan te weigeren. Het is ook mogelijk dat u instemt met het winningsplan, in welk geval SodM u adviseert voorwaarden op te nemen in het instemmingsbesluit die naar het oordeel van SodM dan noodzakelijk zijn om de veiligheid op de lange termijn voldoende goed te borgen.”*

Dit is dus in lijn met het winningsplan, waarin is aangeduid dat een dergelijke “locatie specifieke onderbouwing gebaseerd op metingen en analyses aan het Haaksbergen zout” zal worden opgeleverd, nadat de boringen zijn gedaan en er metingen beschikbaar komen voor elk van de cavernes. Het ligt voor de hand dat SodM niet vooruit kan lopen op informatie die op de locatie zelf zal worden verkregen. Met inbegrip van die informatie zal SodM een oordeel geven over het definitieve afsluitingsplan. Indien het ministerie op dit punt extra voorwaarden opneemt om nog eens extra te borgen dat er op tijd een afsluitingsplan gereed ligt voor elke caverne, zal Nobian deze opvolgen.

Bodemdaling

In het winningsplan heeft Nobian beschreven dat de aan zoutwinning toerekenbare bodemdaling in het diepste punt van de 2 km brede dalingskom na 50 jaar maximaal 12 cm is (dit is afgerond, het exacte cijfer is 11,5 cm) zal bedragen. Zoals in onze eerdere brief aan u gemeld betekent dit dat het ene doel van een voetbalveld na een periode van pakweg een halve eeuw enkele millimeters lager zou staan dan het doel aan de andere kant van het veld. Dit levert geen waarneembare effecten aan de oppervlakte op. In het winningsplan is in dit verband ook een kaartje opgenomen, met daarin de *worst-case* bodemdaling bij acht cavernes:

Figuur 11.: Bodemdalingsprognose in meters || 8 cavernes 50 jaar na aanvang productie || Scenario 1B (in het uiterste geval)

In uw concept-brief citeert of paraphraseert u opnieuw uit het advies van SodM: *“Nobian heeft een nieuwe schatting gemaakt van de te verwachten bodemdaling en heeft aangegeven dat die minder groot zal zijn dan eerder ten aanzien van winning uit 12 cavernes is voorzien. De impact van, en de benodigde maatregelen voor, de te verwachten bodemdaling zijn dan ook nog steeds beschreven op basis van het winningsplan met winning uit twaalf cavernes. SodM is van mening dat de maximale bodemdaling in de nieuwe versie niet passend is voor de voorgenomen zoutwinning uit acht cavernes. Het gepresenteerde referentiescenario heeft een overschatting van de verwachte bodemdaling, zowel in maximale daling als in grootte van de dalingskom. Voor decentrale overheden is een realistische schatting van de maximale te verwachten bodemdaling van belang: eventuele maatregelen in het waterbeheer kunnen op basis daarvan tijdig worden ingezet.”*

De laatste versie van het winningsplan bevat prognoses voor het veld van 8 cavernes, zoals hierboven al aangeduid. Overigens, de gemodelleerde bodemdaling voor een veld van 12 cavernes viel al binnen de normen, dit geldt des te meer voor het kleinere veld van 8 cavernes. In de prognoses voor 8 cavernes valt Sint-Isidorushoeve buiten de invloedssfeer van de bodemdalingsskom.

In uw concept-brief citeert u ook TNO, die ingaat op een vermeende discrepantie tussen de 11 cm bodemdalingsscontour in het kaartje (zie hiervoor) en het getal van 12 cm dat kennelijk door het ministerie in haar ontwerpbesluit wordt genoemd. Het exacte getal is 11,5 cm, en deze maximale daling zou kunnen plaatsvinden *in het midden* van de kleinste cirkel in het kaartje (de 11 cm contour). Kennelijk heeft het ministerie dit getal afgerond naar 12 cm. In het illustratieve kaartje had het cijfer 0,115 in het midden van de kleinste contour, nog kunnen worden toegevoegd (en dus afgeronde het getal 12). Hoe dan ook, de gemodelleerde *worst case* bodemdaling is ruim binnen de normen en leidt niet tot waarneembare effecten aan de oppervlakte.

Uw concept-brief noemt ook de aanbeveling van TNO om verplicht periodiek verslag uit te brengen over de resultaten van het Cavern Closure Consortium onderzoek en de gevolgen hiervan voor Haaksbergen. Dit is al staande praktijk, dus geen enkel probleem voor Nobian. Het Cavern Closure Consortium is een internationale en erkende groep wetenschappers die in opdracht van Nobian onderzoek doet naar verschillende sluitings-scenario's voor zoutcavernes. SodM wordt periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang van dit onderzoek. De inzichten die worden verkregen in dit onderzoek zullen zeer zeker worden gebruikt om bijvoorbeeld de prognoses voor de periode na winning verder te verfijnen.

Micro-seismische metingen

In het ingediende winningsplan hebben wij aangegeven dat er rondom de cavernes in Haaksbergen een micro-seismisch meetnet (MSM) zal worden aan gelegd. Zoals u weet is dat ook al separaat aan uw gemeente toegezegd in onze toezeggingsbrief van 3 juni 2022: *“Nobian zal een micro seismisch meetnet aanleggen dat hele lichte trillingen in de (diepe) ondergrond registreert. De registratie is doorlopend (24/7), is*

opgenomen in het netwerk van het KNMI, en de metingen worden periodiek geïnterpreteerd door een onafhankelijke gespecialiseerde partij. Dit meetnet zal operationeel zijn voor daadwerkelijk met de winning van zout wordt begonnen. Daarmee is een unieke situatie gecreëerd: op deze manier wordt namelijk vastgelegd welke trillingen van nature al voorkomen. Naast dit meetnet biedt Nobian aan om in overleg met omwonenden versnellingsmeters op individuele huizen aan te brengen. Met deze plaatsgebonden versnellingsmeters kunnen lokale trillingseffecten worden gemeten.”

Aan een eventuele extra vergunningsvoorwaarde dat een micro-seismisch meetnet voor de winning in gebruik en gekalibreerd is, zal dus worden voldaan en is in lijn met onze toezeggingen aan uw gemeente. Dit ondervangt dan ook een verder punt van SodM, dat uit de concept-brief van de gemeente blijkt, namelijk het verkrijgen van meer inzicht in het zoutpakket. Per boring zal het inzicht krijgen over de eigenschappen van de zoutlaag uiteraard verder toenemen.

Bij een micro-seismisch meetnet hoort ook een protocol, namelijk een Systemisch Risicobeheersplan (SRB), zoals beschreven in Nobian's cave management systeem (Cavern Stability & Integrity Management System, CSIMS). Uit de concept-brief lezen wij dat toezichthouder SodM daar ook op aandringt en voor aanvang van de winning een seismisch risicobeheersplan wil ontvangen van Nobian. Winning kan niet eerder plaatsvinden totdat SodM het SRB goedkeurt. Nobian onderschrijft dit. Het is goed dat de adviseurs van het ministerie nog eens extra aandacht vragen voor deze elementen, maar voor de volledigheid merken we op dat deze waarborgen dus al onderdeel vormen van Nobian's winningsplan en standaard werkwijze.

Vrijvalriolering

In uw concept-brief geeft u aan dat er door het winningsgebied een drietal voor Haaksbergen belangrijke vrijvalrioleringen lopen, die deels evenwijdig lopen aan de voorgenomen lijn van winputten en die gevoelig zijn voor bodemdaling. Nobian heeft dit bestudeerd. Mogelijk kromming en rek van de leidingen is integraal getoetst in de bodemdalingseffectenstudie van RoyalHaskoning DHV en valt ruim binnen de normen. De maximale (*worst case*) bodemdaling van 11,5 cm per jaar na 50 jaar zal dus ook op langere termijn geen impact hebben op deze rioleringen.

Tussenconclusie: alle genoemde voorwaarden zijn voorzien in het winningsplan

Uit het bovenstaande valt af te leiden dat Nobian op basis van haar eigen winningsplan aan alle genoemde "voorwaarden" zal voldoen. Hoewel het dus niet per se nodig is om deze als formele extra voorwaarden aan een instemmingsbesluit toe te voegen (waarmee het ministerie immers zou instemmen met de uitvoering van alle veiligheids-waarborgen in het winningsplan), is er vanuit Nobian geen bezwaar als het ministerie hier als vergunningverlener wel toe zou besluiten.

De zorgen die ten grondslag liggen aan het negatieve concept-advies van uw gemeente zijn, in de ogen van Nobian, dus al geadresseerd in het ingediende winningsplan. Wij roepen de gemeente op om het

winningsplan daarom nog eens aandachtig door te nemen, op basis waarvan Nobian aan alle genoemde waarborgen en voorwaarden zal voldoen. De adviseurs van het ministerie (met name SodM) lijken in hun adviezen het ministerie te hebben aangeraden om een aantal van deze waarborgen uit het winningsplan nog eens als expliciete voorwaarde in het instemmingsbesluit op te nemen. Een besluit daarover ligt bij de vergunningverlener, maar zal in de praktijk dus geen verschil maken voor de implementatie en naleving door Nobian van deze waarborgen.

Advies van de Commissie MER

Op 20 april 2023 publiceerde de Commissie MER haar advies aan het ministerie ten aanzien van Nobian's Milieu Effect Rapportage (MER) voor de zoutwinning in Haaksbergen. Zoals al door verschillende media besproken heeft de Commissie MER drie punten van aandacht opgebracht in haar advies. Wij hebben de punten die de Commissie MER noemt hieronder opgenomen en daarnaast aangegeven hoe Nobian hiermee omgaat, of waar Nobian het niet mee eens is.

De voornaamste observatie van de Commissie MER is dat het MER niet ingaat op de effecten van eventuele volgende fasen van het project. De Commissie MER spreekt hierbij over 36 cavernes. In Nobian's ogen is dit zowel onwenselijk als onjuist. De huidige vergunningsaanvraag betreft immers slechts de acht cavernes. Wij hebben aan omwonenden en aan het gemeentebestuur toegezegd dat we, als er een nieuwe fase zou komen, in een vroeg stadium opnieuw in overleg zullen gaan met omwonenden en met het gemeentebestuur en uw raad, voordat er verdere plannen worden ontwikkeld. Daar willen we ons aan houden en dan ook niet de suggestie wekken via het MER dat er op de achtergrond al weer aan een volgende fase wordt gewerkt. In die zin klopt de constatering van de commissie MER dan ook, dat hierover in de milieueffectrapportage geen extra informatie staat. Dat kan immers ook nog niet.

De Commissie MER noemt verder de afwezigheid van een stikstof-analyse. Echter, in het MER wordt ingegaan op de diverse storingsfactoren voor Natura 2000 gebieden waarbij stikstof depositie als een relevante storingsfactor is aangemerkt. Het MER gaat specifiek in op de depositie tijdens de aanlegfase en de operationele fase. Tot afgelopen november (Porthos uitspraak van de Raad van State) viel de aanlegfase onder de partiële bouwvrijstelling en was hiervoor geen effectanalyse benodigd. In de winningsfase is er geen stikstofuitstoot hetgeen in de Voortoets is aangetoond met een AERIUS berekening. Nu de uitspraak van de Raad van State een nieuwe situatie heeft gecreëerd, is Nobian (net als vele andere bedrijven in Nederland) bezig met een stikstof-analyse voor de aanlegfase. Indien het nodig is, zal Nobian hiervoor een "passende beoordeling" uitvoeren en een vergunning aanvragen.

Nobian heeft over het advies van Commissie MER eerder al een verklaring gegeven:

[Advies Commissie m.e.r. voorgenomen zoutwinning Haaksbergen \(nobian.com\)](https://www.nobian.com/nieuws/advies-commissie-m.e.r.-voorgenomen-zoutwinning-haaksbergen)

Debat in Commissie Ruimte (17 mei 2023)

Zoals in onze zienswijze van 22 maart 2023 aangegeven, alsook in onze brief aan uw raad van 21 april 2023, vinden wij het belangrijk dat alle betrokkenen over de juiste feitelijke informatie beschikken om een gedegen afweging te kunnen maken, zowel over de verklaring van geen bedenkingen als over het advies over het winningsplan. We hopen hier via deze brief aan bij te dragen. Indien gewenst is Nobian altijd bereid om in de aanstaande commissievergadering (Commissie Ruimte, 17 mei a.s.) in te spreken als belanghebbende om verder toelichting te geven over de bovengenoemde zaken.

Met vriendelijke groet,

De directie van Nobian